

«УОЛ ОҢО БО БАРАХСАН»

Өбүгэлэрбит уол оҥоттон ордук бу Орто туруу дойдуга бүтүн оңоһуулаах суох дьэн бигэтик итэҕэйлэрэ. «Уол оҥо биер кун ат уорбатыгар, атын кун ат өрөтүгэр», «уол оҥону дьоло-соргута тобус томотгор тоһуйар», «уол оҥо бааидаах, сонобос ат соргулаах» дьэн курдук уол оҥону өрө тутар, кини кэрэ кэскилигэр, модун санаатыгар эрэнэр тыһынаах бэрт элбэх ахсааннаах кынаттаах этиилэр күн-бүгүнгэ дьэри туттүлла сылдыаллара ол ону кэрэхэлиир. Бүгүн биһиги хаһыаппыт ыалдыта — Ил Түмөн народнай депутата Г.Г.Местников.

— Гаврил Гаврилович, бэйэн олохтор ат уорбатыгар да, өрөтүгүр да олорсон калым дии санаагың дуо?

— Хас биридди киһи олоҕо түһүүлээх да, тахсылаах да буолар. Ол арааһа, олох бэйэтин сурдуллубатах сокуона буолуо. Биер тэн уу-чуумпу, уу-нуһараң олоһун үйэтин монгообт киһи ахсааннаах буолуо. Ити өбүгэлэрбит уол оҥо бүтүн оңоһуутугар, кини кэскилигэр, сырдык өйүгэр мунура суох итэҕэйлэрэ диригин кытта толору сөбүлэһэбин. «Уол оҥо барахсан» дьэн норуот бэйэтин айымньытын эр киһиэхэ аһаҕаһыт гымнин курдук сыаналыбын. Олоххо сыыстарыы, муччу үктээһин, мунгутахсыйыы ханна барый? Намна 10-с кылааска үөрэнэ сылдьан, мэник-тэник санаага оуустаран буруйу онорон, үөрэхпиттэн уһуллан турардаахпын. Дьонум уонна учууталларым өйбүллэринэн оскуолабын бүтэрэн турабын. Комсомол райкомугар үлэли сылдьан көргөзмөттөн арахансан, үлэбиттэн кытта уурайарга күһэллэбитим. Куоракка киерэн сөптөөх үлэни булбакка эрээдинэй эмиз баара. ИДьМ политотделдигар үлэли сылдьан дьиннээх аһаҕас туроратыҥа түбэспиттээхпин. Араас ыраахан түгэнэр хас биридди киһи олоһор баар буолуохтара. Кылаабынайа, ол моһоллору муччу түһүтэһэн, кини быһыытынан отуоругун алдыаппакка, олоххун достойууну сарҕаһа иһэрин буоллаҕа дии.

— Комсомолга үлэһиттэн эбикини. Сэбизеккэ камне политический карьераны оноргого комсомол саамай бастакы үстэл этэ. Былигин даҕаны туюх эмэ салайар дуоһунуска ытыараары гымнаҕтарына, «бу киһи комсомолга, партияга үлэһиттэн дуо?» дьэн анкетабын көрөллөрө баар суол. Онон комсомол карьера оскуолатта дьэн этэрбин кытта сөбүлэһэҥ дуо?

— 1974 сыллаахха Ленинградтаағы Герцен аатынан пединституту историк идэлээх бүтэрэн кэлэн дойдубар Граф Биерэгинээби ОПТУ-га учууталдаабытым. Ненүү сылыгар райкомол иккис, онтон бастакы секретарьнан талыллан үлэһитим. Ханьык баҕар биридди элээн да киһи, бүтүн общество да бэйэтин кемин түһүүлээх-тахсылаах олоһунан олорор. Ол олоҕо сыһалаах-албастаах буолларына, онно киһи эмиз эһиһиэти сүксэр эбэһинэстээх. Биччаты ииттигэ, киһини сүрдүннээһингэ комсомол улахан үтүөтүн мэлдьэһэр, историктан сотон каһиһэр кыахпыт да, бырааппыт да суох. Бэйэм санаабар, ордук 80-с сыллартан сағалаан комсомол сүрүн принциптэрэ уонна критерийдэрэ хайдах эрэлбөөдүйэ быһыытыгытара. Ол история законмерноһа этэ. Эскөтө бүтүн дойду үрдүнэн салайар коммунистическая партия политическай мунгуданьыга тийбит эбит буоллаҕына, комсомол даҕаны ол өлүүнү чааһы үлэһиттэн буолуобун сатамат этэ. Оттон карьера оскуолаттан чааһынан эттэххэ, сөп, ол оннук буолуохтаах. Комсомол дьонун кытта үлэһитин оскуолатта этэ. Бу кун сиригэр ким да тойон буолан төрөөбөт, салайар үлэ оскуолатын барыы хайаан да наада.

— Биччат лидерин быһыытынан үлэһиттэн ордук ханьык түгэнэр өйөс-санаагыр иҕэн хаалбыттары уонна ити уурайаргар тобо атын сиргэ көһөрүр, халбарытыы бэрэдэһин тутуспатыгар? Оччолорго итиник практикка барас дэлэйдик туттуллар буолар этэ.

— М.К.Аммосов 80 сааһа туолуутун көрсө Хатырык-Дьокуускай-Красноярская-Омская-Москва-Фрунзе-Караганда маршрутунан мотопробег тэрийбиһит. Юрий Осетров командирдаах, Иннокентий Осипов комиссардаах бизс комсомолец «Урал» мотоцикларьнан олус соргулаахтык айаннаан, сылдьан кэлбиттэрэ. Ити этиллэр куораттар архивтарыгар үлэһэн, музейдарыгар сылдьан, дьону-сэргэни кытта билиһинэн, көпсөтөн бааи матырыяаалы булан, олохтоох музейга ағалан туттарытара. М.Аммосовка суоппардаабыт Молчанов дьэн киһи уонна Красноярская «Красная молодежь» хаһыат оччотоогу редактора Акулова ахтыылар баар этэ. Биччаты кытта үлэлир наһаа сэргэх буолар. Үлэҕэ куоталаһыы, араас суботунуңтар, спортивнай күрэхтэһиилэр, концерттар, киһи ааған сиппэт элбэх мероприягиллара ыһтылаллар.

Комсомолга үлэһиттэн кэмим кылгас буолан эбитэ дуу, ити системаҕа бигэтик кирибэтэх курдук этим. Бэрт быстах дьэ иһинээри иирсээнтэн көргөммин кытта өйдөспөт быһыы тахсыбыта. Көргөмм райкомга түһөрбит үңсүүтүнэн бюроға көрүлэбин. Эдэр буолан холонун, дохсон буолуо. Үлэҕэ-хамнаска итэҕэһи-быһаҕы тумна сатаа чыым суох, кириитикэлэһэччибин. Аны санаатахха, сорох аҕа табаарыстар ону сөбүлэһэт эбиттэр. Былигин кэлэн, аасытын кэннэ, кимизэх да хом санаабалпын. Буолбут да буоллаҕа дии. Обкомол оччотоогу салалтатын өттүттэн өйбүлү ылбатарым. Кырдьык, оччотоогу үгэс быһыытынан хайа бағар сир уларыгар кыахтаахтара. Онон биер үтүө күн үлэбиттэн уурайан, көргөммиттэн арахансан, турар бэйэбинэн «дьол көрдөһө» дьоллонор Дьокуускай куорат дьэки сығарыйбытым. Син балачча сүрдүн-көгөн Тыл, литература уонна история институттар лаборанынан кирибитим. Тустаахха балачча улахан охсуу этэ. Оччотоогу улахан иһээһиннээх-аһаһыннаах дьалхааннаах кэмгэ олоһор охсууну ылбыт эдэр киһи мунан-тэнэн да хаалын сөптөөҕө.

Олохпор ағам миэхэ сыһына, кини үлэтин уонна олоһун холубура мэлдүү күүстээх өйбүл буолар. Республика эргизин кырдыағас туруу үлэһитэ бэйэтин тус олоһор эмиз энкилэ суох чыһинэй киһи этэ. Бағар, итэҕэһин суоға, республика хас да улахан оройуоннарын эргизинэрин салаатын салайыт киһи өвүто, мин, 7-8 кылаастарга дьэри убайдарым кыччаабыт абырахтаах тағастарын кэтэн улааппытым. Тьа сирин ыалыттан туғуан эмэ ордор малсал кэлэ дуу. Наар тэрилтэ уопсай дьэитин олохтоохторубут. Сыһаны-халтыны, буруйу оңорбут да түгэннэрбэр ағам биридэ мөңгөр-сэмелир тылы эптөтэ. Наар «ором киһи буолуо, өйдүө» дьэн тыллаах этэ. Ол эрэллин түһэн биербэтэхпиттэн, кырдыыга, бэйэм испэр үөрэ саһыбын.

— Оттон ити милицияга хайдах тийиэн хаалык? Туоратыыга түбэспитим дьигин, ол туюх төрүттээҕий?

— Госпланга старшая экономистыы сырытахпына, ИДьМ политотделдэн оччотоогу начальнига Е.П.Пестряков үлэҕэ ынҕырбаты. Тэрийэр-партийнай үлэҕэ старшая инструкторьнан ылыллыбытым. Орто сүһүөх салайар кадрдары аттаран туруорууга, партийнай муньахтары, общественной-политической үлэни ыгытыга үлэһэрибит. 1986 сыллаағы студеннар айдааннарын кэнниттэн, ИДьМ үрдүкү салайар састаабын бөөргөтөбүт дьэн ааттаан Москвадан дьону ағалы сағаламьыга. Министр солбуйааччытынан Коңоров дьэн киһи кэлэр. Бу киһиң хайа аһаҕаһыттан аны бэйэтин дьонун ағалтан барар. ОБХСС, ГАИ, Баһаарынай управление курдук «килээптээх» дуоһуннастарга дьонун угуталыыр. «Үлэни тупсара, бөөргөтө» дьэн үһэһтэн ананан кэлбит дьоммут киһи, салайааччы быһыытынан хаачыстыбалара улахан мөлтөөһөр буолан биербитэ. Таах быстах кэмгэ сиһаһы, туһана кэлбиттэрин улаханьык киһини-баттана сатаабат курдук туттан-хаптан бараллар. Бастаан тулуйа сатаан баран, партийнай муньахтарга итэбэстэрин сирэйдээн-харахтаан тыл этэр, кирирэр буоллум. Инньэ гьнааппын кытта, урутаан саба түһүү ньыма тынан, араас буруйдааһыннары бэйэбэр сыбаабытынан барбаттар дуу? Сүрдүннээн национализмга буруйдуулар. Согурууттан кэлбит кадрдары, олохтообумсуян, туоратарга турунар үһүбүн. Араас хобусиби тийэн, аны бэйэбин партийнай

муньахха көрөллөр. Биер хомойорум дьэн баар, бэйэм дьонум өйбөөбөттөр. Оччотоогу политическай быһыы-майгы уустугуттан сэреҕэдийлэллэрэ да бэрт буолуо. Бэркэ мунгутаатагына онно-манна, мунука-ханьыкка «сөпкө этэҕин, кьҕаат» дьэччи баар буолар. Аңардастыы сиэн кэбиһээртир министр солбуйааччыта Г.А.Корнилов сорунуулаахтык көмүскэһэн, уохтарын уарыттар. Куорат отделдигар кьра алын үлэҕэ көһөрөллөр. 70-80-с сылларга ИДьМ систематыгар үрдүкү салайар дуоһунастарга үлэһэбит Петелин, Удовиченко курдук дьон «геройстволара» сирин аһынан эрэ иһиллэн хаалытга. Бэйэтин аһаны быһыытынан бэрээдэги, сокуоннаһы арағаччылыр органнарга түктэри көмөлдүлээх салайааччы олоруута төһө алдыатыылаарын, идээһинээтин ким ыргыттын көрүтэ баарай? Ити этэр Коңоровым дойдутугар аттанарыгар хас биридди 20-ли тонналаах алта контейнеры сэттиллэммитэ. Ол өссө дьонно биллэринэн-көстөрүнэн.

— Алта сыл театр директорьнан үлэһитим. Уустук быһыы-майгы, уустук коллектив дьэн дьэ манна баара буолуо дий? Милиционер искусствонь дьаһыла, салайа кэлбитим дьонун хайдах ылыннылар?

— Араастык бөө буоллаҕа дии. Араас тылы-өһү, сыһанабылы иһэн бөө. Ол эрээри театрга үлэһэбит көммин олус күндүтүк санаһыбын. Артыстар уустук бөө дьон буоллаҕара, ол эрээри өрө курдук уйан, истиг дьон. Хас бириддилэрин «маастарын» таба сатыахха наада. Ол быһыыгар остуолу тонсуйан, куолаһы да сонотон ыларга эмиз күһэллэрин. Утарытынан «ар-бу» дэспити-түргэһин аһарьнан, өс тутта сылдьыбат дьон. 1991 сылга театрга үлэли кэлэрбэр политическай быһыы-майгы, дьон өйө-санаата улаханьык уларыытыт кэмэ. Республика суверенитеттанан, туюхха барытыгар бэйэтин бэйэте дьаһанытыга күһүрбүт кэмэ этэ. Докумуннары, сокуоннары көрө, үөрэтэ сылдьан театрытыгар опера уонна балет театрын статунун иҕэттэрэр кыах баарын биллим. Сөп ахсааннаах үрдүк квалификациялаах артыстардаах, ороскуотун олохтоох бюджет бэйэте уйунар буолларына, итинник статусе иҕэриллэр дьэн этиллэ сылдьар. Культура министрэ А.С.Борисовка этэн көрбүтүн «таһымнара суох» дьэн ылыммата. Министр дьэр Сэбизтэригэр Степан Спиридонович Татариновы кытта докумуонун оңорон туһааннаах сиргэр түһөрбүт. Саналын кэм, быһыы-майгы ирдэбилинэн туюхха да хааччахтааһыны көрсүбэккэ, туруорсубут статусутун ылыһыт.

Театр олоһор 1993 сыл өрө көтөүллүү, өрө күүрүү сыһынан буолбута. И.Степанов, С.Оконешников Россия народнайдарын, Н.Чигирева, А.Борисова үтүөлээх артыстарын аатын ылбыттар. Ити сайын «Ньургун Боотур» операны А.Борисов туруорар. Коллектив Китайга биер ыйдаах гастролга сылдьан кэлэр. Президент М.Николаев театрытыгар улахан болгөттүн уулар. Уһыуктаах үһүн сыллар кэнниттэриттэн дьэ киһилии олоһор дьэиэ-уокка тиксэр дьон буолабыт. Биер сөхпүтүм дьэн баар: норуот таптааллаах артыыһа Марина Попова курдук киһи эргэ мас дьэиэ кыбыллан олорбутуттан. Республика үрдүкү салалтатын өйбүлүнэн үлэһэбит көммэр барыта 67 квартираны ылбыһыт. Бэйэте үрдүттэн олоһор квартиралардаах, уопсайдаах бэртээхэй хореографическай училище аһыллан үлэли олоһоро - бу барытыт уопсай ситиһиһибит. Калинин кэмгэ опернай искусство дьон интэриһэһе улаатта дьэиэхтинэ, олус сыстарбатым буолуо. Күүстээх, кэрэ куоластаах, туйгун бэлэмнээх көккэ ырыаһыттарын дьон-сэргэ көрүүн-истиһэн бағата улахан.

— Гаврил Гаврилович, Бэрэстэбииттэлэр Палаталарын аһыт сылга тэриллибит конституционнай комиссиятын чилиһнэгин. Бу үлэң-хамнаһыг туһунан сырдата түс эрэ.

— Республика Төрүт Сокуонун РФ Конституциятыгар сөп түбэһиннэри боппуроһуугар комиссия ылсан үлэһээр. Тэррилэн үлэһэбиһит устата Конституцияга барыта 13 эбиини уонна улартытыны көрдүбүт. Төрүт Сокуоммутугар баар республика суверенитетын уонна сирин бааһын туһунан бастакы уонна иккис ыстатыйаларыгар сүрүн мөккүөр тахсын сөп. РФ Конституцията бийиги бу икки ситиһиһитин сотон таһаарар. Экономическай айгырааһын, ыһыллы-тоғууллуу комиттер республика бэйэтин суверенитетын тутуһан балачча чөл олохтоох хаалыта - бу уопсай ситиһиһиит. Эскөтө суверенитет сотуллар да күннээх буоллаһына, уустук историческай кэрчи кэмгэ республика бары норуоттарыгар халын хаһха буолбутун ким да мэлдэһинэ суоға. Сир баайыгар дьингар мөккүөр суох буолуохтаах. Бу төрүт олохтоох норуот бэйэтин баайа. Манна олохтоох салайыныны принципин киллэрэр киһи үчүгэй көмүскэллээх буолуо этэ. Олохтоох салайыныны нэһиликтэр таһымнарын киллэрийни наһаа бытарыты дьэи санаһыт.

Буолаары турар быыбарьнан сибээстээн, президент боппуроһа сьтырыһаида. Мин санаабар, президент государство баһылыгын быһыытынан хаалыахтаах. Президент кандидаты аһын сааһын хааччахтаахха сөп, оттон үһээ өтгө аһағас буолуохтаах. Президени иккис болдоохто талы демократия күүскэ сайдыытыт дойдударыгар баар. Президент институтта бийизкэ бастакы уон сыллаах хардыыларын онорор. Быыбар систематыгар уларытыылары киллээриэххэ сөп этэ.

— Республика гимнин боппуроһуугар үлэһээр комиссия председателэгин. Бу манна киһизгэ кэспир туюх сонуннаахыңый?

— Депутаттартан, наука, литература, искусство бэрэстэбииттэлэригтэн турар 9 киһилээх комиссиялаахпыт. Биллэрин курдук, өссө 1995 сыллаахха Суорун Омоллоон уонна Генрих Лигинский суруйбут «Ньургун Боотур» операттан «Саргы дьаалы» ырыатын комиссия көрүүтүгэр түһэрэ сылдьытыттар. Дьүүлэһиһитэ комиссия биер санаага кэлбэтэ. Ырыта тыла-өһө уустук, музыкаката эмиз кыайан барсыбат дьэн буолта. Бу ырыта музыкатыгар да, тылыгар да президент санаата эмиз хоммотоҕо. Комиссия салгыы конкурсу биллэрбитэ. Кирибит үлэлэргэ элбэх дьүүллэһини кэнниттэн комиссия Кирилл Герасимов музыкатыгар тохтоото. Комиссия «бу музыка гимнэ сөптөөх» дьэн рекомандация бийизэ. Оттон тылыгар

Савва Тарасовка уонна Михаил Тимофеевка өссө чочуйуғ дьэн этии оңоһуллубута. Кыаллыбатагына, өссө уопсай конкурсу биллэриллэрэ буолуо. Гимн боппуроһуугар араас мөккүөр элбэх. Бөлөхтөһүү да баар курдук. Мин санаабар, общество-быт үрдүкү сүмэтэ, интеллигенцията, гимни ылынар кьлаға суох курдук. Мөккүөртэн мөккүөр салғана туруох чинчиһээх. Гимн боппуроһа сотору кэмьинан Бэрэстэбииттэллэр Палаталарын муньағар киририэхтээх.

— Быыбардамыт уокругун, чуолан Кэбээи улууһа, олус уустук социальнай-экономическай балаһыаньылаах. Сангаар проблемата өтөрүнэн быһаарылырын ааста быһыылаах. Улуу суол-иис, сибээс, транспорт өттүнэн улахан хаалылаах. Онон холооттохто Нам быдан сүрүүһээх балаһыаньылаах.

— Сангаар дьылғата ыраахан. Хостонор чобун себестоимона үрдүтэ бэрт буолан, кэлтэй ноһооко тэбэр. Эр сылларга түбэһиэхчэ дьон салайан олорбуттара республика бу кырдыағас промышленноһын салаатыгар улахан охсуулаах буолла. Саатар сытар балаһыаньытын эмиз уратылаах. Сүрдүн нэһиликтэргэ өрус унуоругу өттүгэр баар. Инньэ гьһан газ магистрала тардыллан тийэр кьлаға суох. Улуу соро нэһиликтэргэ дизельнэй электростанциянан уоттанан олороллор. Дьингар, улуууска доубус газогенератордары туруоруоһа сөп этэ. Россия улахан кьамталаах аарыма генератордары эрэ онорор. Оннук генераторы туруорда хьһына нэһиликтэргэ хас эмэ уонунан километр устаалаах электролиниялар тардыахьһын наада. Газогенератор боппуроһуугар заводтары кьҕта кэпсэтии барар, бағар, туюх эмэ түмүк баар буолуон сөп. Улуу соро нэһиликтэргэ: Сэбээн Күөл, Сизгэн Күөл рациянан сибээстээхтэр. ХХI үйэг маньык олоһор дьэн хайдах да сатамат. «Сахателеком» манна үлэни сағалаан эрэр. Намга сирин кьҕта үлэ өссө кьин далааһынаахтык барын наада. Тьа хаһаайыһытынан бородоуксуйаларын переработкалыр завод тутуллара буоллар, улахан сэргэхсиһи тахсыа этэ.

— Мутугунан бырағар - киһи мунсүр үйэте. Туньүгүн чьһаа котон аасыты - киһи олоғо. Курус тэһизбиллэр буолбат дуо? 50 саас, кьизгэтэ таарыһа, ортоку омурдан, киһи муудараһа кьир-ку сааһа дьэн буолар. Бу бьүгүн лоп курдук үйэ агардаах үбүлүгэр үстээн олорон, туюх ханьык санаалаах-онолоох буолабыһый?

— Бу да киһи, довор, эттэрин тыһынағын, ыйыттарын эриэккэһин. Кэпсэтибитин туюхтан сағалаатыгыт этэй? Уол оғо барахсантан этэ дии. Дьэ, итичэтигэр мин маньык эбэн этим: отох киһи отутутар ситэр, бэрт киһи бизс уонугар өйө-мэйиэте кьирэр. Сахалар, бийиги, бөһиллээн улатаарыт, ситэрбит олоххо баар суол. Онон 50 сааска олох, үлэ опыта баар буолла. Дьэ биллигин ону дьонгор-сэргээр, обществоға төттөрү бийриэххэ наада. Кырдьык, ким да иннин тымтыктанан көрбөт. Сочонон киһи олоһун хаалыт кэмьин күндүтүк сыһанылыр, туһалаахтык олорорго дуулар. Ол буоллаҕа дии, киһи бу олоххо анала.

Прокопий ИВАНОВ
кэспэттэ.
«Ил Түмэн» хаһыаттан

26 февраля КЦ им. Шестакова
Начало: 10.00, 12.00, 15.00, 18.00 ч.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЦИРК

«ЕВРОПА»

ЦИРК

Справки по тел.: 2-15-93

Впервые в одном аттракционе: уссурийские тигры, персидские леопарды, обезьяны, змеи, крокодилы, собачки.

Программа ТВ с 19-20 по 25-ое февраля

19 февраля, понедельник

ОРТ

До 15.00 - профилактика
15.00 Новости
15.20 Звездный час
15.45 "...До шестнадцати и старше"
16.20 Мультсериал "Покемон"
16.45 "Ералаш"
16.55 "Воздушные замки". Сериал
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
18.25 "Космический Вавилон"
18.45 Жди меня
19.40 "Кто хочет стать миллионером?"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 "Секретные материалы"
23.35 Жизнь на пределе
00.10 Лыжный спорт. Чемпионат мира
01.10 Ночные новости

РТР

Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15 "Мануэла". Телесериал
06.50, 07.50 Местное время
07.15 Семейные новости
07.25 "Телепузики"
08.30 "Москва - Минск"
08.50 "Дежурная часть"
09.15 Комедия "Бинго Бонго"
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал
13.30 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Что хочет женщина"
15.00 "Луиза Фернанда". Телесериал
15.55 "Каламбур"
16.25 Сериал "Простые истины"
17.00 Вести
Якутск
17.30 "Немного о Японии"
18.00 Дальний Восток
18.30 "Хранители дорог"
18.55 "Акценты и мнения"
19.25 Видеозарисовка
19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.30 Местное время
20.50 "Время года - полярная ночь"
21.25 "Аншлаг" и К
22.35 "Простые вещи"
23.00 Вести
23.30 Местное время
23.40 Подробности
23.50 "Дежурная часть"
00.00 "Спорт за неделю"

3-я программа

Канал "Россия"
17.30 "Том и Джерри". Мультсериал
17.40 Сериал "Долгая дорога в дюнах"
19.00 Сериал "Любовь.RU"

20 февраля, вторник

ОРТ

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Воздушные замки". Сериал
10.55 "Кто хочет стать миллионером?"
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
13.00 Фильм "Батальоны просят огня"
14.10 Жди меня
15.00 Новости
15.20 Царь горы
15.45 "...До шестнадцати и старше"
16.20 Мультсериал "Покемон"
16.45 "Ералаш"
16.55 "Воздушные замки". Сериал
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
18.15 Сериал "Все путешествия команды Кусто"
18.45 Здесь и сейчас
18.55 Как это было
19.40 Сериал "Что сказал покойник"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Фильм "В двух шагах от "Рая"
23.30 "Русский экстрим". Прыжок в бездну
00.00 Ночные новости
00.15 Триллер "Полтергейст-3"

РТР

Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15 "Мануэла". Телесериал
06.50, 07.50 Местное время

07.15 Семейные новости
07.25 "Телепузики"
08.30 "Как казаки мушкетерам помогали". Мультфильм
08.50 Местное время
09.15 "Откройте, милиция!"
09.45 Фильм "Слухи о любви"
10.25 "Русские горки"
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал
13.30 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Что хочет женщина"
15.00 "Луиза Фернанда". Телесериал
15.55 Сам себе режиссер
16.25 Сериал "Простые истины"
17.00 Вести
Якутск
17.30 Программа передач
17.35 Мои любимые песни
17.50 "Кылы*ах"
18.20 "Мэ%э-Ха%аласка ыччат нэдиэлэтэ"
18.35 "Борьба Петра"
18.50 Собо - саха быйа%а
19.15 "Экономика и жизнь"
19.30 "Саха сирэ - Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.30 Местное время
20.50 Боевик "Золото партии"
22.30 Сериал. "Горящее лето"
23.00 Вести
23.30 Местное время
23.40 Подробности
23.50 "Дежурная часть"
00.00 Мужчина и женщина
00.50 "Из Ленинграда в Петербург"

3-я программа

Канал "Россия"
17.30 "Том и Джерри". Мультсериал
17.40 Сериал "Долгая дорога в дюнах"
19.00 Сериал "Любовь.RU"

21 февраля, среда

ОРТ

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Воздушные замки". Сериал
10.15 Сериал "Что сказал покойник"
11.10 Сериал "Все путешествия команды Кусто"
11.40 История одного шедевра
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
13.00 "Батальоны просят огня"
14.20 Как это было
15.00 Новости
15.20 Зов джунглей
15.45 "...До шестнадцати и старше"
16.20 Мультсериал "Покемон"
16.45 "Ералаш"
16.55 "Воздушные замки". Сериал
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
18.15 Сериал "Все путешествия команды Кусто"
18.45 Здесь и сейчас
18.55 Человек и закон
19.40 "Кто хочет стать миллионером?"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Комедия "Жестянщики"
23.55 Программа "Цивилизация"
00.30 Ночные новости
00.45 Триллер "Полтергейст-3"

РТР

Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15 "Мануэла". Телесериал
06.50, 07.50 Местное время
07.15 Семейные новости
07.25 "Телепузики"
08.30 "Как казаки в хоккей играли". Мультфильм
08.50 Местное время
09.15 Боевик "Золото партии"
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал
13.30 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Что хочет женщина"
15.00 "Луиза Фернанда". Телесериал
15.55 "Планета КВН"
16.25 Сериал "Простые истины"
17.00 Вести
ЯКУТСК
17.30 ыччат телеканала
17.45 "Кэм" программа
18.15 "ТВ-Спорт". Баскетбол
19.00 Официальный канал

19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.30 Местное время
20.50 "Мэстро Гергиев представляет..."
23.00 Вести
23.30 Местное время
23.40 Подробности
23.50 "Дежурная часть"
00.00 Комедия "Бабник-2"
01.20 Лыжный спорт. Чемпионат мира

3-я программа

Канал "Россия"
17.30 "Том и Джерри". Мультсериал
17.40 Сериал "Долгая дорога в дюнах"
19.00 Сериал "Любовь.RU"

22 февраля, четверг

ОРТ

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Воздушные замки". Сериал
10.15 "Кто хочет стать миллионером?"
11.10 Сериал "Все путешествия команды Кусто"
11.40 История одного шедевра
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
13.05 "Батальоны просят огня"
14.20 Человек и закон
15.00 Новости
15.20 Программа "100%"
15.45 "...До шестнадцати и старше"
16.20 Мультсериал "Покемон"
16.45 "Ералаш"
16.55 "Воздушные замки". Сериал
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
18.15 Сериал "Все путешествия команды Кусто"
18.45 Здесь и сейчас
18.55 Программа "Процесс"
19.40 Сериал "Что сказал покойник"
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.50 Боевик "Чтобы выжить"
23.55 Триллер "Полтергейст-3"
00.50 Ночные новости

РТР

Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15 "Мануэла". Телесериал
06.50, 07.50 Местное время
07.15 Семейные новости
07.25 "Телепузики"
08.30 "Открытая таможня"
08.40 "Приключения Мюнхгаузена". Мультфильм
08.50 Местное время
09.15 "Мэстро Гергиев представляет..."
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал
13.30 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Что хочет женщина"
15.00 "Луиза Фернанда". Телесериал
15.55 "Джентльмен-шоу".
16.25 Сериал "Простые истины"
17.00 Вести
Якутск
17.30 Программа передач
17.35 ДТРА "Полярная звезда"
18.05 Видеозарисовка
18.20 Проблемы физико-технического образования
18.45 Молодежный ТелеКанал
19.00 "62-я параллель"
19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.30 Местное время
20.50 Сериал "Марш Турецкого"
22.30 "Откройте, милиция!"
23.00 Вести
23.30 Местное время
23.40 Подробности
23.50 "Дежурная часть"
00.00 Фильм "Берег правый, берег левый"
01.50 Звуковая дорожка

3-я программа

Канал "Россия"
17.30 "Том и Джерри". Мультсериал
17.40 Фильм "Майор "Вихрь"
19.00 Сериал "Любовь.RU"

23 февраля, пятница

ОРТ

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Воздушные замки". Сериал
10.15 Сериал "Что сказал покойник"
11.15 Сериал "Все путешествия команды Кусто"
11.45 История одного шедевра
12.00 Новости
12.15 Телеканал "Добрый день"
12.50 "Батальоны просят огня"
14.05 Лыжный спорт. Чемпионат мира
15.00 Новости
15.20 Фильм "Туманность Андромеды"
16.25 Мультиазбука
16.55 "Воздушные замки". Сериал
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
18.15 Здесь и сейчас
18.25 Боевик "Горячая точка"
19.40 Поле чудес
20.45 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 Время
21.55 Концерт "Господа офицеры"
23.45 Фильм "Ожидание полковника Шалыгина"

РТР

Канал "Россия"
06.00, 07.00, 08.00, 09.00 Вести
06.15 "Мануэла". Телесериал
06.50, 07.50 Местное время
07.15 Семейные новости
07.25 "Телепузики"
08.30 "Тысяча и один день"
08.40 "Петушок и солнышко". Мультфильм
08.50 Местное время
09.15 Сериал "Марш Турецкого"
11.00 Вести
11.30 "Санта-Барбара". Телесериал
12.30 "Селеста". Телесериал
13.30 Новая "Старая квартира"
14.00 Вести
14.30 "Что хочет женщина"
15.00 "Луиза Фернанда". Телесериал
15.55 Фильм "Затерянный мир. Жажда крови"
17.00 Вести
Якутск
17.30 Реальная экономика
17.50 "Добрый вечер, Якутск!"
18.30 "Лик"
19.15 "Геван"
19.30 "Саха сирэ-Якутия"
19.50 Реклама
Канал "Россия"
20.00 Вести
20.30 Местное время
20.50 Фильм "В зоне особого внимания"
22.45 Фильм "Ответный ход"
00.20 Торжественный вечер и праздничный концерт
02.45 "Дежурная часть"

3-я программа

Канал "Россия"
17.30 Детектив "А был ли Каротин?"

24 февраля, суббота

ОРТ

08.00 Новости
08.20 Программа "100%"
08.50 Мультсеанс
09.15 Комедия "Альф"
09.45 "Играй, гармонь любимая!"
10.10 Смак
10.30 "Смехопанорама"
11.10 Фильм "Царевич Алексей"
13.15 Сельное чувство
14.05 Здоровье
14.45 История одного шедевра
15.00 Новости
15.10 Сериал "Китайский городской"
16.05 "Дисней клуб": "Утиные истории"
16.40 В мире животных
17.20 "Эх, Семеновна!"
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
18.20 "Серебряный шар"
19.10 Детектив "Маскарад"
21.00 Время
21.40 Звезды первой величины на церемонии "Грэмми-2001"

РТР

Канал "Россия"
07.30 "Диалоги о рыбалке"
07.55 Комедия "Ключи от неба"
09.10 "Золотой ключ"
09.30 "Телепузики"

10.00 "Доброе утро, страна!"

10.45 "Сто к одному"
11.35 Сам себе режиссер
12.05 "Каламбур"
12.35 "Почта РТР"
13.00 "Комиссар Рекс". Телесериал
14.00 Вести
14.20 "Викторія". Фестиваль солдатской песни
Якутск
16.00 Программа передач
16.05 Активный образ жизни - путь к долголетию
16.15 "Доруубуйа"
16.30 Видеозарисовка
16.40 Правовой канал
17.05 Семь дней столицы
17.15 "Тлк!"
17.45 "Сардаана"
18.30 "21-с ;йэ5э эрэллээхтик"
19.15 "Лена-ТВ"
Канал "Россия"
20.00 Вести в субботу
20.50 "Городок"
21.25 Комедия "День Святого Валентина"
22.50 Триллер "Акулы"
00.40 "Кинескоп"
01.35 Лыжный спорт. Чемпионат мира

3-я программа

Канал "Россия"
16.00 "Международная панорама"
17.00 "Пресс-клуб"
18.00 Моя семья
19.00 Фильм "Затерянный мир. Жажда крови"

25 февраля, воскресенье

ОРТ

07.45 Слово пастыря
08.00 Новости
08.15 Армейский магазин
08.45 "Дисней-клуб": "Аладдин"
09.15 Утренняя звезда
10.05 "Непутевые заметки"
10.25 Пока все дома
11.00 КВН-2001
13.20 Клуб путешественников
14.00 Лыжный спорт. Чемпионат мира
14.45 Сокровища Кремля
15.00 Новости
15.10 Сериал "Китайский городской"
16.05 "Дисней клуб": "Чип и Дейл"
16.35 Умницы и умники
17.00 Живая природа
18.00 Вечерние новости (с сурдопереводом)
18.20 Боевик "В последнюю очередь"
20.05 Фильм "Привидение"
22.30 Времена
23.45 Фильм "Мать Иоанна от ангелов"

РТР

Канал "Россия"
07.30 "Жар-птица". Фильм-сказка
08.55 "Состязание". Мультфильм
09.00 Русское лото
Якутск
Сегодня - Национальный День здоровья
09.40 "Т;ни;к"
10.00 "Саха тылын т;лгэтэ"
10.30 "Бизончик"
11.00 Национальный День здоровья
12.30 Программа корпункта НВК "Саха" в Москве
12.55 Виртуальная школа: телеурок по английскому языку для начинающих
Канал "Россия"
13.10 Парламентский час
14.00 Вести
14.20 Диалоги о животных
15.20 "Вокруг света"
16.20 "Два роля"
17.15 Сам себе режиссер
17.50 "Том и Джерри". Мультфильм
18.15 Боевик "Я объявляю вам войну"
19.55 Фильм "Комодо: остров ужаса"
21.35 "50 лет на двоих".
00.00 "Зеркало"
01.15 Лыжный спорт. Чемпионат мира

3-я программа

Канал "Россия"
09.40 "ТВ Бинго шоу"
10.35 "Доброе утро, страна!"
11.05 "Аншлаг" и К
12.00 "Городок"
12.30 Федерация

Ийэн — үйэн тухары

«17.02.00 Дьокуускай. Дьонум хомунан Намнаатылар. Мин сарсын эрэ тахсар буоллум. Хоноору балтыбар, эдэр ыалга кэллим. Эбээтэ аны суох буолбутун сиэри тутуһан эппэтим — сотору ийэ буолаары сылдьар. Үөрэн-көтөн, тугу эрэ букунаһан «уопсайга» бардылар. Мин сөбүтөх хааллым, эчи ыарын, муунтугоһун! Хаһытыах да, ыһыгыах да курдуктун. Ийэм аны суох, бүгүнтүттэн, бука-тын, өрүү...»

Былырын баччага сүрдээх ыар, хайдах да гынн уларыппат, ийэбит бу олохтон барбыт күнэ этэ. Теһе да ор сылларга ыгычы кууспут ыарыы ыһпатын биллэрбит, биһиэхэ 7 оҕо бу сүтүк сүрдээх соһуччутук, аймадьаннаахтык киирбитэ.

Ийэ, ийэм, ийэ эппитэ, ийэ күлбүтэ, ийэ сылааһа...

Баҕар саас элбээн иһэриттэн дуу, ийэ аны суох буолу-утуттан дуу, кинини кытта ситимнээри тугу өйдүүргүн барытын, чуолкайа суох түгэни күөдүтэ сатырын элбээн иһэр курдук эбит...

Биһиги ийэбит Дьяконова Елизавета Николаевна 1935 с. муус устар 13 күнүгэр Арбын бөһүөлгө төрөөбүтэ. Сарын кэминээри сүт, улахан дьонтон хаалсыбат үлээлэх оҕо саас. Билигин кырдыа-астабыт бары маньыгы ааспыттара. Эдэр саастара эмиз сүрдээх сыралаах да кэмгэ ааспыт эбит! Олор истэригэр биһиги ийэбит эдэр кыргыттардьын эр дьонтон уратыта суох от - бурдук үлэтигэр, сүөһү көрүүтүгэр сылдьыбыта. Кэм бэйэтигэр сөп түбэһэр ирдэбиллээх, кэриһистээх. Бу көм гиэнэ баҕар, бэйэтигэр сөбө буолуо. Ол гынн баран биер өтө кестөр, бу кэрчиккэ олобуттар элбэх сыраларын биербиттэрэ, ис туруктары эчэппиттэрэ. Олох түбүктээх, элбэх үөрүүлээх, бэйэтэ сүүрээһинээ. 1955 сыллаахха төгүрүк тулааһа да буоллар, баар бэйэтэ сүрдээх холку майгытынан, сүүрүк-быһыи атахтааһынан, бултут-балыксыт бастыһын, үлэһит үтүөтүнэн, хомуска үлүһүйүүтүнэн баайдаах Гаврильев Николай Петрович дьин уолу, олоһун аргыһын көрсүбүтэ. Сэттэ оҕо санатынан дьин иһэ туолбута. Көбөкөннө ааспыт дьоллоох оҕо саастаахпыт! Ама умнуохпут дуу, ийэбит биерэр үрүн ас арааһын, айылы биэрбитин аҕалар аҕабут булдуң, өбөлөрдүүн көрү-нары. Ол кэмтэн быһа өйдүүбүн ийэм ыалдырын, балыһа дьин «куһаҕан» дьин баарын, онно ийэм сотору-сотору киирэрин. Намтан кэллэллэр: элбэх-элбэх таай-санас, эдьиний-убаай, күн эгэлгэ кэһии, үөрүү-көтүү. Санаабар

үчүгэй да дойду этэ, Нам, арай ийэм онно баран өр да өр өмтэнэ дьин сүтэрин иһин абааһы көрөрүм. Үлэһи сатыра, биһигини иитээри, кыраны эмэ эһинээри, маҕаһыны отторо, онно хоноро. Арахсыбат аргыһа, баар эрэ көмөтө, өйөнөр санна-кини. Аҕабыт төһөлөөх сылайара буолуой! Бастың тракторист, звеневой, наставник. Биердэ ыныктыабыта суох, «айакка», — диэбитэ мэлигир, хомоптута да суох.

Өбөлөрүн үөрэх диэки салайаары Намнаа көспүппүт. Саҕа сир, саҕа дьон. Өбөлөр үлэһит этибит, кыыс-уол араарыллыбат. Кыһын муус таһарбыт, хаар ууларбарбыт, мас хайытан кыстырбыт, сайын сатыы отоннуурбут, хонуу уутун таһарбыт. Ылалларбыт: «Сүрэээ суох дьон кэлбиттэр, өбөлөрү уһун күн үлэһииллэр», - диһиллэрэ. Арааһа, кинилэр сыһаллара. Тугох баар ас астанарын кыра эрдэтэн араһыгытын көрөн үөрэммиттэр. Бэйэбит ыал буолан баран төһөлөөх туһаны ийэбит биэрбитин өйдөөтүбүт.

Утуу-субуу улаатан, кыһы үөрэхтээн, кими үлээлээн, сэттэ өрнү аҕагар туруоран дьон тэҥинэн сыбааһалаан, ыал оноргообуттара, 12 сизинэммиттэрэ. Аны өбөлөрүн дьоллорунан олоруох санаалара атыннык эргийбитэ. Күүшпэтэ эр өттүбүттэн ыарыы обургу аҕабытын охторбута, сый аһара сэймэкэтэн илдьэ барбыта. Чугас киһитин сүтэрэн тулааһа кыһыны, сүрээһи ыарыа бааттатыы, санаа айманьыта, маньы барытын ийэбит тулуйа сатаабыта, сүрдээх күүскэ оҕустарбыта биһигиттэн хас да төгүл буолуо.

Олох салданар. Ыарыы сизтиһэ да сырыттар син сыллар аһан испиттэрэ. Былдыһыктыах эбээ буоларыттан олус да астынар этэ, 16 сизн таптыыр эбээтэ буолбута. Бастагы сизин ыал буолар остуолугар мааны эбээ этэ, тойук бөҕө туойбута, оһуокайы таргыта, ырыа бөҕө ыллаабыта.

Биер улахан үөрүүтэ — кырдыагастар балаҕаннара буолар. Ааны саппат ыалдыт буолар баҕалааҕа, үлээн-нээхтэринин көрсүһэр, сэлэһэр, ырыа ыллыыр уйаламмыт курдук санаммыта...

Сэттэ өртүн күн туттардыы көрөһө, кыһа баарынан көмөлөһөн, ыһан-кэрдэн, сизинэригэр өрүү кэһиллээх, ис-күүс тутуурдаах, биер-биер хонутаалаан-өрө өн аһара. Хос эбээ буолары сүлдүбүрдүк ааттаах этэ, ол үөрүүтүн билбэккэ бу олохтон барбыта...

Кыра кыһа А.Н. Пестерева

«В связи с получением дополнительной информации об «эпизоотической ситуации по спонгиозной энцефалопатии крупного рогатого скота (BSE) в Ирландии и Франции Департамент ветеринарии Российской Федерации вводит ЗАПРЕТ на ввоз: из Ирландии говядины из графств Cavan, Meeth, Monahan, Cork, Limerick, Vexford. Из Франции живых животных и говядины из департаментов №22 «Cotes d'Annon», №29 «Finisiers», №35 «Ile et Vijaiane», №49 «Maine et Loire», №50 «Manehe» №53 «Mayenne», №61 «Orne», №72 «Sarhex», №85 «Vendee». Запрете срочно сообщите всем фирмам и предпринимателям, занятым перевозкой, реализацией и переработкой импортного сырья. Открыт новый рынок в здании старой конторы ПМК Работает 9 ч. до 6 ч. вечера. Выходной воскресенье. Намскому управлению ЖКХ срочно требуются на работу: 1. Токарь со стажем работы, оклад 1000 рублей. 2. Рабочие пилорамы, оплата труда сдельная. 3. Пилорамщик, оплата труда сдельная.

БАРД АЛЕКСАНДР ДУНАЕВ

А.Г. Дунаев Хамаҕаттаҕа 1953 с. төрөөбүтэ. Орто оскуола кэнниттэн армияҕа сулуоспалаабыта 1976 с. Намнааҕы педучилищени, 1985 с. Хабаровскаядагы пединституту бүтэрибитэ. Хамаҕатта орто оскуолатыгар учууталынан, үлэни тэрийэччинэн, директорынан үлээбитэ. 1989-1993 с.с. Хамаҕатта нэһилиэтин председателинэн быһбардана сылдьыбыта, билигин республика Государственной Мунһаһын (Ил Түмэн) депутата Е.М. Ларионов көмөлөһөөччүтүнэн үлэһир.

Мелодист быһытынан 1978 с. биллэр буолан барбыта «Хамаҕатта — мин дойдум» дьин кинигэтигэр 30-ча ырыата киллэриллибитэ. Итинни таһынан кэлин элбэх ырыалары суруйда, дьонго-норуокка балаҕача кизиник билиинэ. Үксүтэр ырыа тылын, музыкатын бэйэтэ айар уонна онтукатын сценнаҕа тахсан толорор эргичи талааннаах автор. Маньы таһынан скульптор быһытынан эмиз биллэр. Маска уонна графикаҕа көрөөччүнү кэрэхсэтэр үлэхтээх.

Александр Дунаев суруйбут хоһооннору, ырыалара республика уонна улуус бэчээтигэр угумнаахтык тахсаллар. Бүгүн кини кэлинги айымнылаахтыгын ааҕааччыларга билиһиннэрэбит.

ТУЙААРЫМА КУОЧААН	
Кыраҕы сизнээн-кыһычаан Эйэркэй куоласчаана-Эһээлээх эбээтигэр, Кэллэ сайылыгы, анаан, Эйэбэс мичээринэн.	Хос ырыата:
Хос ырыата:	Хос ырыата:
Туйаара, Туйаара - Туйаарыма Куочаан!	Сизиннэрбит улаатаннар, Олоххо дьол аргыстаах Сайарас дьон буоллуннар, Биһигини үөртүһүнэр!
Эһээлээх эбээтигэр Күндү, кэрэ, миннигэс	Хос ырыата:

УМНУОҔА! (Эдьийибэр Клара)	
Мин эдьийим бараммат түбүктүрдээх.	Утуе санаа баһыйан онно Охтуо да буоллар түбүгүрөө сонно!
Мурун бүтөт элбэх-элбэх сизиннэрдээх...	
Көр, илиилэрэ күөрүбүт тымырдаах,	Эдьийим аҕата дьингээх хомуһуус,
Баттаҕа үрүн көмүс кыһарпахтардаах.	Бэйэтэ билиэтэ суох бэрт хомуһуус!
Бэйэтин умнуоҕа дьонун туһугар,	Эдьийим барахсан дьэ оннук киһи!
Харыстаммакка сүүрүүбэ эн тускар...	Элбээтэр дуу бу сиргэ оннук киһи!

НЬЫҔЫЛ (Е.М. Ларионовка 60 саһынан)	
Таммахтар, сип-сырдык таммахтар	Муорабут ыксары ыалласта, Аҕыйан айхаллы көрүстэ...
Үрүйэ буоланнар сырдаллар...	Халлаамыт холбоһон баҕаран,
Сааскы күн сыламар үөрсөннэр	Былытын сүбэҕэ ынтырда.
Эбэрдэ тылларын тиһэллэр.	Ил Түмэн мунһаһын анатан Биер ньыһыл сыйһаны быһаарда.
Үрүйэ үрэхтиин алгыста, Үрэхпит өрүстүүн сизтиһтэ,	

СУОХТААТЫМ
(Поэт Н.Рысунов кэриһигэр)
Суохтаатым убайын Ыргыныап Ньукулайы... Ол саҕана поэт, редактор, киһи киһини... Чаһылхай талаан, үтө ырыалаах убайы, Айар үлэбэр буолбут киһини

Суохтаатым редактор кыраҕас сырдык хонуи! «Оо, Алексан, дорообо!» — дьин үөрэ көрсөрүн! «Хайа, тугу кэһиллээх кэллин, көрдөрө охсууй?..» Санаан хараһым ууланар... Сүрээһим, тулуй!

Сөбүтөһүн чуумпуран олоһон хонуҕар Мөһөр, көнөөр, кылгатар, сөһөр-махтайар... Хараһар үтө санаа кыһым уота күлүмнээн Үксүн үөрэн каларэ күн курдук мичингээн:

«Бу хоһоон өйөбүл ыллаһына, Айар талааммыт кыһа ттанан көтүөбэ! Бай, доһор, ити кыһымтан саған бардаһына, Улахан аартык суола арыллыа турдаҕа...

БЫДАНА
(Клар, Николай Матвеевтар дьин кэргэнэтигэр)
Сырдык имин сандаарытан көмүс ии сарданга От үрээһин чэбдик дыбырдыгар дугуннарда... Түлэй уугутар сасып ил чуумпун ыйдаһа Солотуу сунумун сыйһыаран уһугуннарда

Күөх түүл дьаарбайар сыйһытыгар сырдаата, Үтүт туман сарыалыгар сөтүөлээтэ... Онноһор ачаа дьөрбөлөр айдаара көттүлэр, Хараан кизһэ кэрэ көстүүтүн уруйдаатылар...

РЕДАКТОР В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21496; ; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улуунун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабы информация средстволарын туһунан РФ Сокуондарын тутуһууну хонтуроолуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээктэ Госкомитетин СР региональной управлениытыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — **Я 0085.**

Сурукка аактытын-суолгутун, үлэһитин, дьинэит аадырыһын чолпу ыһың. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биер буолбат.**

“ЭНСИЭЛИ” - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талыһына уонна тангыһына «Энсиэли» хаһыат редакционнай-издательской систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттинэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис.
Индекс — 54889. Тираһа — 2601
Бэчээтэ или баттанна — 12:00 ч. 16.02. 2001
Сахааһын №-рэ — 19

ИҔИЛЭН
Талталлаах кэргэммин, күн күбэй ийэбитин, эйэбэс эбэбитин **Мария Григорьевна ФЕДОРОВАНЫ** 60 сааскын туолар үбүлүйгүнэн истинник эбэрдалыбит!
БАҔАРАБЫТ чэгизн-чэбдик доруобуйаны, күн сиригэр баар бары үчүгэйи, өссө да уһуннук, үөрэ-көтө олоһоргор.
БАҔАРАБЫТ Эйэһэ саҕа үйэбэ сирдьык санааны, хомолто, хоргутуу-ыарыы дьини билбэккэ, кырдыар сааһы биллимэккэ эрэллээх эркин, тулхадыйбат тулааһын, сизэрдэх сүбөһит буолан уһуннук, дьоллоохтук олоһоргор.
БАҔАРАБЫТ аҕыс айыһылар аргыһаһан, сэттэ ийиэхсит эһэрдэһэн сылдьалларыгар. Овоһоргор, сизиннэргэр ыһыктыах сүбөһит, сылаас сыйһыаһын, уҕараабат тапталың, кыһамныһын иһин бараммат барҕа махтал буоллун!
Кэргэниң, кыһыһың, күтүөтүң, сизиннэриң

Күндү Мария Григорьевна!
23 саастааххар биһиги редакциябыт аанын аппаччы сэгэтэн, оргууй арай сэргэнэн, машинистканан үлэһи киирбитин. Орубуна 30 сыл олоппостон турбакка, атын тэриһтэҕэ таласпакка, ыалдыры-сүтэри аахсыбакка, олус бэриниилээхтик үлээһитин, тойон-хотун эйгини холоһур туттан, сорбутун сордууллар. Эдэр сааскар киирэн баран, аа-дьоо хааман долгуай арамсыйыт хотун дьахтар 53 сааскар бочуоттаах сыһыалаһыҥа дьин ааттан, бороһукпуһун атыллан тахсыһытын. Ол кэмтэн ыла 7 сыл ааста. Ытыктыабыллаах Мария Григорьевна, бу ыарахан кэмгэ үрүк-түрүк олоһон, 60 сааскын томтоойо туоллун, сизиннэргэр дурда-хаһха буолан өссө да өр сылларга этэнгэ олоһоргор ис сүрэхтэн баҕарабыт!

«Энсиэли» хаһыат коллектива

Убаастабыллаах **Яна Петровна!**
Кэчээри ыгычаты сахалыы тыһыһа уһуйар айар үлэн 10 сыллаах дьоро күнүнэн ийиһтик-истинник эбэрдалыбит!
Баҕарабыт сир үрдүгэр баар бары үтөһүнү-кэрэни!
Айымнылаах үлэн кэскиллэрдэх буоллун, сахалыы сайаҕас санаан саппарьбатын, айар-тугар дьобурун өрөгөйдүү турдун. Сытыы бөрүөһү сиппаабатын. Салайар «Умсулҕан» студияһы өссө үрдүк чыпчааллары дабаһың. Бар дьонун туһугар кэскиллээһи кэрһэлээ, үйэлээһи үксэт!
Дьин кэргэнин доруобай, чэгизн-чэбдик, дьоллоох соргудулаах буоллун.
Эбэрдэни кытта «Сайды» оҕо айымнытын дьини коллектива

Российская Федерация үөрэһиритин туйгунун, үтүөлээх учууталын, педагогическай эдь ветеранын, күн сиригэр күндүтүк саныыр тапталлаах эдьийитин, балтыһытын **Петрова Мария Алексеевнаны** 60 сааскын туолар өрөгөйдөөх үбүлүйгүнэн ис сүрэхпиттэнтэн эбэрдалыбит!
Үөрэхтэһини тиһиҕэ сайдарын туһугар Элбэх көлүнө оҕолору Сырдыкка-кэрэҕэ уғуһан Үтүө сыһаҕа үөрэппиккиһэн киһи туттабыт.
Барыбыт туһугар сипкайар аахсыбакка, сүбэ-ама, куускөмө, тирэх, өйөбүл буола сылдьарын иһин сүдү махталытын тиһэрдэбит.
Баҕарабыт күн сиригэр баар бары үтөһүнү-кэрэни, чэгизн-чэбдик доруобуйаны, айымнылаах үлэни, куруук ыраас күннээх, уһун, дьоллоох олоғу!
Эбэрдэни кытта аймахтарын Даниловтар, Никоневтар, Лукавиннар, Дьяковтар

Продается доска обрешка 40мм.сосна, 5 кубов цена договорная, обращайтесь после 6 вечера по адресу Октябрьская 22 кв.10

Программа слета выпускников «АБИТУРИЕНТ 2001»
Дата проведения: 20 февраля 2001 года
Место проведения: кинотеатр «Сарданка»

9.00-10.00-регистрация
10.00-13.00-пленарная часть
13.00-14.00-обед
14.00-16.00-секционная часть
16.00-18.00-культурная программа
18.00-отъезд
На слет выпускников приглашаются все выпускники школ улуса.

Егоров Вадим ийэтэ ЕГОРОВА Клавдия Георгиевна соһумардык элбүтүнэн ис сүрэхпиттэн круупуһун туран дьирин хомолтоһун тиһэрдэбит. 9-с кылааска биһрз үөрэнэр өбөлөрү уонна учууталлар	Кутуппутугар Семенов Илларион Георгиевичка, киһи төрөһүтүгэр, балтыгар Тураба, убайыгар Леонидка кыһтар, эдьийдэрэ ЕГОРОВА Клавдия Георгиевна эдэр саныһар хомолтоохтук элбүтүнэн кутурбаһытын тиһэрдэбит.
Чугас ыалларбыт ЕГОРОВА Клавдия Георгиевна уонна КОРНИЛОВА Наталья Ивановна хомолтоохтук элбүтүттэн кэргэннигэр өбөлүгүгэр, аймахтарыгар уонна билэр дьонноругар дьирин кутурбаһытын тиһэрдэбит. ыаллар Кривошакиннар, Даниловтар, Эверстовтар, Соловьёва	Ивановтар, Дьяковтар, Новгородовтар
Коллектив Намского ГП по ремонту и содержанию автодорог выражает глубокое соболезнование Егоровой Зинаиде Ивановне по поводу безвременной кончины сестры КОРНИЛОВОЙ Натальи Ивановны	Күндүтүк саныыр биһрз үөрэммит дьүүһүбэр, аймахтыгар Дьяковская Розаба, кутуппутугар Афоня таптыыр ийэлэрэ, эбээлэрэ Эбээн-Бытантай улуһун, Баттаҕай-Алыытыгар олоһор СТАРОСТИНА Евдокия Савишна уһун ыарахан ыарыһтан элбүтүнэн кутурбаһытын тиһэрдэбит. Наман Федоровтар, Дьяковтар
Извещаем всех знакомых и близких о смерти после тяжелой болезни горячо любимой мамы, бабушки БЕРЯКОЕВОЙ Мариин Петровны Дочь, зять, внуки	Күндүтүк саныыр кыһыһытыгар Ираба, кутуппутугар Гошаба, Ларика, Алинчаба, Лиһаба таптыыр ийэбит, эбэбит БЕРЯКОЕВА Мария Петровна ыарахан кыһыһытын элбүтүнэн кутурбаһытын биллэрбит. Плотниковтар, Бесчетновтар